

Global facklig utblick

2023

Jorden runt

DYRARE RESOR OCH AKTIVITETER

19%

av arbetstagarna i EU inte har råd att åka på en veckas semester.

PARISAVTALETS MÅL

1,5°

Vid COP27 beslutades att upprätta ett arbetsprogram för rättvis omställning.

EUTROPAPAKETET JUBILERAR

50

Drygt 90 nationella fackliga organisationer firar sin femtio-åring på kongress.

FOTO: KELLY SIKKEMA

Arbetare över hela jorden har gemensamma intressen.

Tema: **Globalt fackligt arbete**

Vi är starkare tillsammans

Anställda i alla länder har gemensamma intressen. Om vi låter makthavare ställa arbetare mot arbetare och **kränka deras rätt** att organisera sig fackligt kan det i framtiden ske också hos oss. Därför måste vi arbeta tillsammans, över nationsgränserna. **Sidan 2**

JORDEN RUNT

Detta är första numret av en årlig utblick över världen ur ett fackligt perspektiv.

LOs ORDFÖRANDE

FOTO: OCM SCHWARTZ

Susanna Gideonsson:
"Fackligt och politiskt arbete ger resultat."

Sidan 2

PÅ TAL OM RÄTT

5 SIFFROR
SOM OROAR

Sidan 7

BÄTTRE I VÄST

FOTO: MATS ERIKSON

USAs fackföreningsrörelse har stärkts sedan Joe Biden blev president. Demokraterna i kongressen har också stärkt lagstiftningen i fackföreningsvänlig riktning.

Sidan 11

Ingen kedja är starkare än sin svagaste länk

I år fyller LO 125 år. Om de som var med och bildade LO den där augustidagen 1898 hade kunnat resa med en tidsmaskin till år 2023 hade de antagligen upplevt vår värld som **ren science fiction**. Men det finns också sådant de skulle känna igen. För även i dag slits människor ner av dålig arbetsmiljö, tvingas till omänskliga arbetsvillkor och nekas rätten att organisera sig.

I grunden handlar den fackliga kampen alltså fortfarande om samma saker. Skillnaden är att arenan blivit större. I dag utgörs den av hela jorden. Det är alltmer självklart att anställda i Sverige har gemensamma intressen med anställda i EU men också i Brasilien, Sydkorea och Niger. Ja, med alla löntagare i hela världen. Därför är LOs och LO-förbundens internationella arbete så viktigt. För om vi låter makthavare ställa arbetare mot arbetare och försvaga facket i ett land så kan det i framtiden ske också hos oss. Ingen kedja är starkare än sin svagaste länk.

Det är lätt att känna sig nedslagen när man ser sig om i världen 2023. Samtidigt vet vi att fackligt och politiskt arbete ger resultat. Som vår rapport visar så finns det också ljusglimtar.

I USA ökar antalet fackligt organiserade för första gången på länge. I Qatar har de svenska och internationella byggfacken tvingat fram förbättringar för migrantarbetare. I Brasilien besegrade den tidigare fackföreningsledaren Lula da Silva högernationalismen och blev president. I Sierra Leone har regeringen lagt fram ett förslag som stärker kvinnors rättigheter i arbetslivet. I Sydkorea tvingades regeringen efter fackliga protester dra tillbaka ett förslag om förlängd arbetstid. Förra året antog dessutom FNs Internationella Arbetsorganisation, ILO, en bindande konvention om allas rätt till en god arbetsmiljö. Ingen av dessa förändringar har skett av sig själva. De är resultatet av tålmodigt fackligt och politiskt arbete.

I *Global facklig utblick* vill ge dig en översiktlig bild av världen 2023 ur ett fackligt perspektiv. Vi hoppas att du som är intresserad av internationella frågor kommer att ha användning av den. Förhoppningsvis kan den vara en del i vårt gemensamma arbete att förändra världen till det bättre.

Susanna Gideonsson

Susanna Gideonsson
LOs ordförande

Internationell ekonomi

Lönernas andel av ekonomin har sjunkit under årtionden. Nu slår företagens vinster rekord och **reallönerna sjunker**. Därför trycker fackliga organisationer över hela världen på för löneökningar och offentliga investeringar.

Höga kostnader och låg konsumtion riskerar att öka arbetslösheten.

Sommaren 2022 var kostnaderna i Europa för gas och el 38 procent högre jämfört med ett år tidigare. Efter en utdragen period av betydande prisökningar för hushållen, höga räntelägen, stram penningpolitik och finanspolitiska åtgärder som i varierande grad lyckats dämpa nedåttrycket på ekonomi och sysselsättning, tycks läget i dag något ljusare.

Att Kina återöppnar efter pandemin och att mat- och energipriser sjunker bidrar positivt. I Asien sker nu en ekonomisk återhämtning men för Västvärldens ekonomier är dock vändningen ännu inte lika säker. OECD, den internationella organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, räknar i sin prognos från juni 2023 med en global tillväxt som fortsatt hämmas av Ukrainakriget, efter att den 2022 har fallit med mer än en procentenhet jämfört med vad man hade räknat med året tidigare, innan krigsutbrottet.¹

Svag tillväxt i EU

Svensk export är särskilt beroende av utvecklingen inom övriga Norden, Storbritannien och EU. Både EU-kommissionen och OECD bedömer att tillväxten blir mycket svag på dessa marknader 2023 och bättre men flygsam 2024, vilket är en bild som delas av LO-ekonomerna i deras prognos från våren 2023.²

EU-kommissionens utsikter för EU-området från våren 2023, kan summeras med att utfallet inte blivit så illa som först befarat. Man räknar med att ekonomin växer med en procent i år och 1,7 procent 2024. Inflationstakten dämpas delvis av fallande energipriser och enligt Kommissionens prognos ökar inflationen med 6,7 procent 2023, och 3,1 procent 2024.³

Inför sommarledigheten 2023 lyfte

Europafacket fram statistik om kraftigt ökande priser på paketresor, rekreation och kulturaktiviteter, vilket innebar att cirka 19,5 procent av arbetstagarna i EU inte har råd att åka på en veckas semester. Estland, Frankrike, Bulgarien, Sverige och Tjeckien är de länder som drabbats av de högsta ökningarna av kostnaden för en paketresa, med ökningarna mellan 18 och 31 procent jämfört med 2017.⁴

De flesta prognosmakarna anger att läget framöver är svårbedömt. I stora delar av världen står politiken och centralbankerna inför en avvägning mellan inflationsbekämpning och en begränsning av negativa effekter för levnadsstandard, sysselsättning och ekonomisk utveckling. Höga kostnader och låg konsumtion riskerar också att leda ekonomier in i stagflation, det vill säga låg tillväxt och hög arbetslöshet samtidigt som inflationen är hög. Trade Union Advisory Committee, TUAC, det fackliga rådgivande organet till OECD, varnar för en

² För en mer utförlig analys och siffror, hänvisas till Ekonomiska Utsikter: Dags för en stark och träffsäker politik. Landsorganisationen i Sverige, 2023.

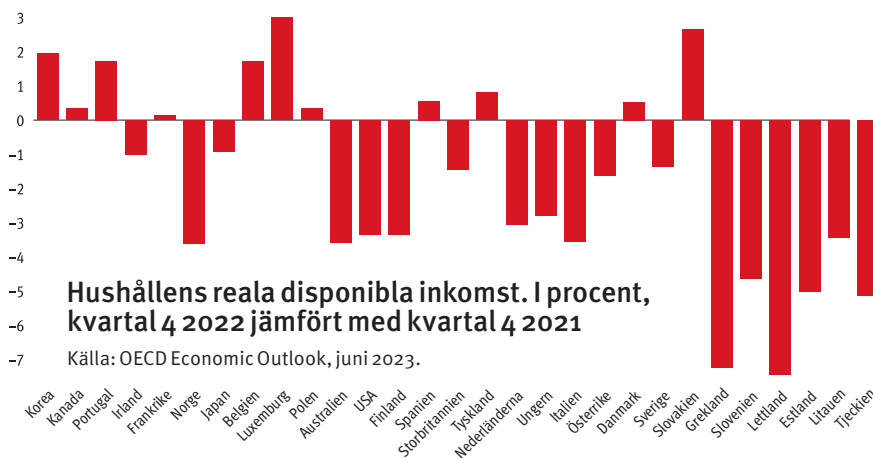
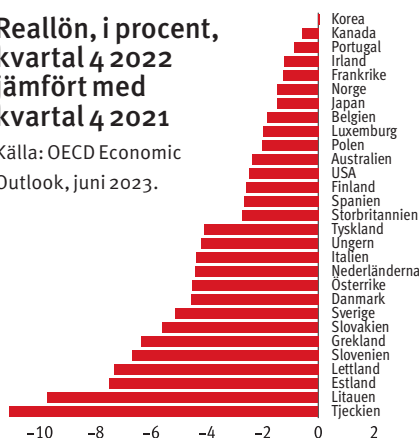
³ https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-forecast-and-surveys/economic-forecasts/spring-2023-economic-forecast-improved-outlook-amid-persistent-challenges_en#executive-summary

⁴ <https://etuc.org/en/pressrelease/workers-hit-record-rise-holiday-costs>

¹ <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/d14d49eb-en/index.html?itemId=/content/publication/d14d49eb-en#section-d1e196-4b65d9cf4f>

Reallön, i procent, kvartal 4 2022 jämfört med kvartal 4 2021

Källa: OECD Economic Outlook, juni 2023.

Hushållens reala disponibla inkomst. I procent, kvartal 4 2022 jämfört med kvartal 4 2021

Källa: OECD Economic Outlook, juni 2023.

alltför stram politik då problemen till stor del beror på flaskhalsar i värdekedjorna och förändrade konsumtionsmönster, på vilka penningpolitik inte biter.⁵

Utebliven sociala dialog och avsaknad av starka parter på arbetsmarknaden är några av orsakerna till att lönernas andel av ekonomin har sjunkit under årtionden, en trend som alltså fanns redan före pandemin. Därtill slår företagets vinster nu rekord samtidigt som reallönerna sjunker och konsumenternas köpkraft minskar. Detta här gör att fackliga organisationer pressar på för löneökningar och för ökade investeringar i omställning.

Inom OECD är sysselsättningen på rekordhög nivå, drygt 70 procent och brist på arbetskraft råder i flera länder och sektorer, inte minst på grund av omställning drivet av AI och grön teknologi. I EU bedöms sysselsättningen gynnas av att arbetsgivare håller kvar arbetskraft på grund av kompetensbrist samt att efterfrågan, särskilt inom tjänstesektorn, tar fart. Arbetslösheten ligger enligt EU-kommissionens prognos kvar runt sex procent både i år och nästa år, vilket är historiskt lågt för EU.

Sanktioner mot Ryssland

Ryssland är världens tredje största olje-producent och näst största gasproducent. Innan kriget utgjorde intäkterna från oljeexporten 36 procent av statsfinanserna. Ryssland har trots omvärldens sanktioner fortsatt stora intäkter från export av fossila bränslen, där man dragit fördel av ett högt marknadsvärde. Västvärlden har dock fasat ut importen av ryskt bränsle och satt ett pristak på olja vilket, tillsammans med handelsrestriktioner, bör få alltmer känn-

bara konsekvenser för rysk ekonomi. En motvikt till detta är främst Kina och Indien som fortsatt gynnar rysk oljeexport.

Brist på tillförlitlig statistik gör det svårt att beräkna sanktionernas inverkan på Rysslands BNP-tillväxt. Svenska SITE förutspår dock en dyster framtid för rysk ekonomi.⁶ Enligt Yale University har över 1 000 företag lämnat Ryssland sedan krigets början och utländska direktinvesteringar sjunkit tillbaka till samma nivå som för 30 år sedan.⁷ Däremot har långt ifrån alla avvecklat sin verksamhet i Ryssland. Förklaringarna är administrativa svårigheter att kunna avsluta och framtida planer på att återetablera verksamheten, men också en fortsatt vilja att tjäna pengar på den enorma ryska marknaden.

Storbritanniens ekonomi utmanas av hög inflation, begränsat finanspolitiskt utrymme och en stigande arbetslöshet. Britiska LO, TUC, har varnat för att en alltför åtstramande politik håller tillbaka sysselsättningen och hämmar tillväxten. Höga räntor och därmed dyra bolån, höga mat- och energipriser, decennielång kraftgång för löneutvecklingen och därtill en högerregering som missgynnar arbetstagarna har lett till omfattande och utdragna strejker.

I Frankrike har beskedet om en höjd pensionsålder från 62 till 64 år mötts av massiva demonstrationer och en enad fackföreningsrörelse. Den största fackliga organisationen, CFDT, anser att regeringen överdriver finansieringsbehovet av kommande pensionsutbetalningar och att ett höjt ålderskrav missgynnar personer som

arbetar sedan tidig ålder. Därtill har Frankrikes regering sänkt skatterna för de rikaste, sänkt företagsbeskattningen och minskat de sociala avgifterna.

Inbromsning i USA

Under 2023 bedöms USAs ekonomi bromsa in för att vända uppåt igen nästa år. Kvardröjande effekter från pandemistimulanter hjälper till att mildra negativa effekter på BNP-tillväxten, men även resultatet av regeringens enorma satsningar inom klimat och miljöteknik lär bli viktiga på sikt. Under den tid som kvarstår för Bidenadministrationen och Demokraternas majoritet i representanthuset finns förutsättningar för viktiga framtidsinvesteringar. Inflationen avtar långsamt men kreditåstramningar till följd av bankoro utgör en osäkerhetsfaktor och centralbanken Federal Reserve förväntas fortsätta sin åtstramande penningpolitik under hösten 2023. I maj 2023 var arbetslösheten på låga 3,7 procent enligt U.S. Bureau of Labor Statistics.

I Kina växer ekonomin, om än i en lägre takt än tidigare. Säkerhetsläget utgör alltför ett orosmoment. Inte bara beroende på relationerna med Ryssland utan också på att det kinesiska styret framhårdar i ”Ett Kina”-politiken, det vill säga att Taiwan bör tillhöra Kina. En eventuell kinesisk handelsblockad av Taiwan, som möjligen följs av att omvärlden svarar med ekonomiska åtgärder mot Kina, skulle drabba hela världsekonomin hårt. Båda nationerna är världsledande producenter av halvledare, en avgörande komponent inom global tillverkningsindustri. En sådan utveckling skulle också drabba Sverige. Kina är i dag Sveriges åttonde största handelspartner och över 100 svenska företag är verksamma i Taiwan. ●

6 <https://freepolicybriefs.org/wp-content/uploads/2022/10/fpb20221031.pdf>

7 <https://www.ips-journal.eu/topics/economy-and-ecology/a-reality-check-on-divestment-from-russia-6531/>

5 <https://tuac.org/wp-content/uploads/2023/05/TUAC-reflections-on-the-state-of-the-economy.pdf>

Rättvis klimatomställning

Vid FNs klimattoppmöte i Sharm el-Sheik, Egypten, 2022 (COP27) **beslutade regeringarna** att upprätta ett arbetsprogram för rättvis omställning.

Avsikten är att diskutera konkreta vägar för att uppnå Parisavtalets mål om att hålla temperaturökningen under två grader, med sikte mot 1,5 grader. Beslutet har starkt stöd från ITUC och den övriga internationella fackföreningsrörelsen, som länge drivit frågan om en rättvis omställning. Den exakta utformningen av arbetsprogrammet för en rättvis omställning förväntas antas på mötet i Dubai hösten 2023.

Den internationella fackföreningsrörel-

sen betonar att en rättvis omställning måste baseras på en social dialog med arbetsmarknadens parter, ett fullgott socialt skydds nät, jämställdhet mellan könen och en sysselsättningspolitik som skapar jobb med goda arbetsvillkor och möjligheter kompetensutveckling. Dessutom krävs grundläggande rättigheter för arbetstagarna enligt ILOs konventioner. En rättvis omställning förutsätter också garantier för jämställdhet mellan könen och mellan generationer, etnisk

rättvisa liksom respekt för ursprungsbefolkningars och migranternas rättigheter.

Klimatfrågan togs också upp vid ILOs Internationella Arbetskonferens sommaren 2023. Där ledde diskussionerna bland annat till en resolution som innebär att ILO nu ska intensifiera sitt arbete för rättvis omställning.

I resolutionen slår ILO fast att medlemsstaterna bör ägna särskild uppmärksamhet åt att respektera, främja och förverkliga föreningsfriheten och kollektiva förhandlingsrätten eftersom dessa rättigheter är nödvändiga för en social dialog mellan arbetsmarknadens parter och med regeringar som krävs för en rättvis omställning. ●

Demokrati under press

De **demokratiska framsteg** som gjorts i världen under de senaste 35 åren **har raderats ut**, enligt forskningsinstitutet V-dem vid Göteborgs universitet.¹

I dag lever **72 procent** av världens befolkning i olika former av auktoritära styren, vilket är en tillbakagång till 1986 års nivå. För första gången på över två årtionden har världen fler auktoritära styren än demokratier. Demokratiinstitutet IDEA har en liknande bild: hälften av de demokratiska styren som finns i världen är i dag på tillbakagång, enligt deras senaste rapport.²

Även den globala maktbalansen mellan demokratier och auktoritära stater håller på att förändras. De sistnämnda står nu för 46 procent av världens BNP.

1998 utgjorde handeln mellan demokratier 74 procent av världshandeln. I dag är siffran 47 procent. De icke-demokratiska staterna blir allt mäktigare ekonomiskt, och deras antal växer.

Handelsberoenden kan givetvis användas för att utöva politiska påtryckningar.

Folkligt stöd för demokratin

Det finns ett starkt samband mellan attacker mot demokratin och attacker mot fackliga rättigheter. Den senaste årsrapporten från Världsfacket ITUC, Global Rights Index, visar hur allt fler länder kränker anställdas rätt att gå med i eller bilda en fackförening.³

Betyder de senaste årtiondenas utveckling att människors stöd för demokratin försvagats? Nej, inte enligt den amerikanske statsvetaren Larry Bartels. I sin bok Democracy erodes from the top menar han att det är eliten i samhället som drivit på utvecklingen, inte medborgarna. Medborgarnas stöd för demokrati har inte minskat.⁴ ●

³ <https://www.ituc-csi.org/2023-global-rights-index-en?lang=en>

⁴ <https://www.aftonbladet.se/kultur/a/APqX2M/jenny-andersson-om-larry-bartels-democracy-erodes-from-the-top>

¹ <https://www.democracywithoutborders.org/se/26678/v-dem-rapport-global-demokrati-harsjunkit-till-1986-ars-niva/>

² <https://www.idea.int/gsood/>

FOTO: MALU LAKER

Jorden runt, dygnet runt, agerar fackliga kämpar för demokrati och mänskliga rättigheter.

Ojämlig arbetsmarknad

Enligt ILO försämrades de globala utsikterna för arbetsmarknaderna kraftigt under 2022.¹ Eftersom lönerna inte håller jämna steg med inflationen **hamnar allt fler i fattigdom**. 214 miljoner arbetare levde 2022 i extrem fattigdom, vilket definieras som att de tjänar mindre än 1,90 USA-dollar per dag.²

¹ https://www.ilo.org/global/research/global-reports/weso/WCMS_865332/lang-en/index.htm

² World Employment and Social Outlook 2023, ILO

FOTO: LARS FORSTEDT

”Jobbklyftan”, de som skulle vilja ha ett arbete men saknar det, uppgår till 453 miljoner.

Arbetsmarknadsutsikterna är mycket ojämlika, inte bara mellan utan även inom länder. Klyftor mellan könen finns inom alla områden och unga människor är särskilt drabbade. De som har en anställning saknar dessutom ofta socialt skydd och grundläggande rättigheter på jobbet. Många arbetar i den så kallade informella sektorn, det vill säga den sektor där formella anställningsförhållanden saknas, till exempel gatuförsäljning, hantverk, hushållstjänster, byteshandel och jordbruk för självhushåll. Globalt arbetade cirka två miljarder människor i den informella sektorn 2022.

För att mäta antalet människor som skulle vilja ha ett arbete men som saknar det använder ILO begreppet ”job gap”, eller jobbklyftan. År 2023 beräknas det uppgå till 453 miljoner människor, eller 11,7 procent. Jobbklyftan är särskilt stor för kvinnor, 14,5 procent mot 9,8 procent för männen.

Arbetskraftsdeltagandet låg 2022 på 47,4 procent för kvinnor och 72,3 procent för män. Unga människors arbetslöshet är tre gånger så hög som för vuxna. Mer än var femte ung är varken i utbildning eller sysselsättning. I OECD är sysselsättningsgraden dock rekordhög.

Den globala sysselsättningen beräknas öka med en procent 2023.

Utvecklingen varierar dock kraftigt mellan olika regioner. I Afrika och arabvärlden, liksom i Asien och Stillahavsområdet, väntas sysselsättningen öka. I Nordamerika kommer det inte att ske några sysselsättningsvinster och arbetslösheten kommer att ta fart. Europa och Centralasien är särskilt hårt drabbade av de ekonomiska effekterna av kriget i Ukraina.

Den nuvarande globala ekonomiska avmattningen kommer sannolikt att tvinga fler arbetstagare att acceptera dåligt betalda jobb av lägre kvalitet och som saknar anställningstrygghet och socialt skydd.

Två miljoner dör på jobbet

Arbetsrelaterade sjukdomar och skador orsakar nästan två miljoner människors död varje år, enligt ILO. Den senaste siffran är från 2016. ILO påpekar att dödsfallen inte enbart är en tragedi för de som drabbas och deras nära. De belastar också hälso- och sjukvårdssystemen, minskar produktiviteten och kan ha en katastrofal inverkan på hushållens inkomster. ILO betonar att nästan alla dessa dödsfall hade kunnat förebyggas, genom ett gemensamt ansvarstagande från såväl strater som arbetsgivare.

Jämfört med sekelskiftet hade antalet arbetsrelaterade dödsfall minskat med 14

procent vilket enligt ILO beror på förbättringar när det gäller hälsa och säkerhet på arbetsplatser. Samtidigt påpekar ILO att siffrorna troligen är högre i dag, bland annat på grund av effekterna av pandemin.³

FAKTA KOLLEKTIVAVTAL

Länder med högst kollektivavtalsäckning i OECD (procent)⁴

Italien	100,0
Frankrike	98,0
Österrike	98,0
Belgien	96,0
Island	90,0
Finland	88,8
Sverige	88,0
Danmark	82,0
Spanien	80,1
Nederländerna	75,6

³ Här finns internationell jämförelse om dödsfall i arbetet: <https://ilostat.ilo.org/topics/safety-and-health-at-work/>

⁴ Se hela listan här: <https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=CBC>

Fackliga rättigheter

Rätten att organisera sig fackligt finns inskriven i FNs deklaration om de mänskliga rättigheterna. Men verkligheten är **långt ifrån de vackra orden**.

ITUCs Global Rights Index visar hur fackliga rättigheter inskränks över hela världen

77 procent av de länder Global Rights Index undersökt hindrar människor gå med i en fackförening.

87 procent av länderna inskränker rätten att strejka.

79 procent inskränker rätten att förhandla kollektivt.

I **69 länder** arresterades eller fängslades fackligt aktiva förra året.

I **44 länder** utsattes fackföreningsmedlemmar för våld.

FAKTA RISKLÄNDER

De tio farligaste länderna för fackligt aktiva¹

Bangladesh
Belarus
Ecuador
Egypten
Eswatini
Guatemala
Myanmar
Tunisien
Filippinerna
Turkiet

FAKTA ORGANISATIONSGRAD

Facklig organisationsgrad i OECD²

Island	92,2
Danmark	67,0
Sverige	65,2 ³
Finland	58,8
Norge	50,4
Belgien	49,1
Italien	32,5
Luxemburg	28,2
Kanada	27,2
Österrike	26,3
Irland	26,2
Israel	25,0
Slovenien	23,8
Storbritannien	23,5
Grekland	23,1
Costa Rica	20,5
Nya Zeeland	17,7
Japan	16,8
Chile	16,6
Tyskland	16,3
Nederländerna	15,4
Portugal	15,3
Schweiz	14,4
Australien	13,7
Polen	13,4
Spanien	12,5
Mexiko	12,4
Lettland	11,6
Sydkorea	11,6
Tjeckien	11,4
Slovakien	11,3
Frankrike	10,8
USA	10,3
Turkiet	9,9
Colombia	9,5
Ungern	8,3
Litauen	7,4
Estland	6,0

FOTO: KARL CALLWOOD

I allt fler nekas anställda rätten att organisera sig för bättre arbetsförhållanden.

¹ Det finns länder som inte täcks av Global Rights Index. Det gäller stater som inte tillåter obundna fackföreningar ens på papperet, som Nordkorea, eller länder där samhällssystemet brutit samman på grund av krig, som i Syrien och Sudan.

² <https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=TUD>

³ 70 procent 2023 enligt Medlingsinstitutet: <https://www.mi.se/nyheter/2023/fortsatt-hog-organisering-pa-arbetsmarknaden/>

I globalt fokus

Europa

I Östeuropa har demokratinivån enligt V-dem gradvis sjunkit tillbaka, till exempel i Ungern och Polen. Ungern är enligt Europaparlamentet inte längre ens att betrakta som en demokrati. Samtidigt har demokratiska framsteg skett i Armenien, Georgien och Kosovo. Även i Moldavien, Nordmakedonien och Slovenien har framsteg skett, framför allt genom folklig mobilisering mot korrupktion.

Rätten att förhandla kollektivt har inskränkts i flera länder, bland annat i Nordmakedonien, Montenegro och Serbien. I Belarus och Kazakstan fortsätter oberoende fackföreningar att undertryckas.

I Storbritannien vill regeringen begränsa strejkrätten inom bland annat vård, utbildning och räddningstjänst. Brittiska LO, TUC, anser att förslaget bryter mot ILO-principer och mot avtalet mellan EU och Storbritannien om lika villkor.

I Frankrike har president Macron och hans regering under flera år genomfört förändringar som sammantaget har skapat fackligt motstånd: demontering av arbetslagstiftning, borttagande av arbetsplatsombud på större företag, begränsade rättigheter för arbetslösa och nu senast den kontroversiella pensionsreformen. Det fackliga forskningsinstitutet ETUI rankar Frankrike som ett av de sämsta EU-länderna avseende arbetskvalitet.¹

I Finland har den nya högerregeringen lagt fram förslag om inskränkt strejkrätt och försvagat anställningsskydd tillsammans med nedskärningar i sjuk- och arbetslöshetsersättning.

¹ <https://www.etui.org/about-etui/news/inequality-and-working-conditions-the-exhaustion-of-labour>

Ökat förtryck i Belarus

Sedan Belarus diktator Aleksandr Luka-sjenko fuskade sig till makten i presidentvalet i augusti 2020 har regeringen konsekvent ökat förtrycket, bland annat mot fria fackföreningar. Fackliga ledare och andra oppositionella har dömts till långa fängelsestraff. Sommaren 2022 beslutade den regimstyrda Högsta domstolen att upplösa den fackliga centralorganisationen BKDP och ett stort antal andra oberoende fackliga organisationer. I december 2022 dömdes BKDPs ordförande Aliaksandr Yarashuk till fyra års fängelse för att ha "stört den allmänna ordningen".

I Ryssland finns inte längre några oberoende fackliga organisationer. Den regimtrogna fackliga centralorganisationen FNPR uttryckte i april förra året sitt stöd för Putins infallskrig mot Ukraina. Efter att svenska LO och flera andra länders fackliga organisationer krävde uteslutning lämnade FNPR Världsfacket ITUC.

Sedan kriget inleddes har enligt Ukrainas fackföreningsrörelse cirka tio miljoner människor tvingats fly landet, varav många fackföreningsmedlemmar. Ukrainas fackföreningar är därför, vid sidan av det van-

liga fackliga arbetet, starkt engagerade i humanitärt arbete. Det sker bland annat med stöd från LO och LO-förbunden genom Palmecentret.² Samtidigt ser Ukrainas fackföreningar framåt och vill spela en roll i återuppbyggnaden efter kriget. Under senare år har Ukrainas regering och parlament dock lagt fram lagförslag som kan försvåra fackligt arbete, vilket har fått Europafacket att uttrycka sin oro.³

Tunt svenskt EU-ordförandeskap

Det svenska EU-ordförandeskapet, som avslutades sista juni, lämnade inte några djupa spår ur ett fackligt perspektiv. Det har varit svårt att få regeringen att driva frågor om skydd för kollektivavtalsmodellen. Sverige har dock, som enda EU-land, intervenerat på Danmarks sida för att EUs minimilönedirektiv ska förklaras ogiltigt. Ett avgörande kommer sannolikt inte förän sommaren 2024.

Under det svenska ordförandeskapet skedde också en uppgörelse om villkor vid plattformarbete, det vill säga arbete och tjänster som organiseras genom plattformar online. Sverige försökte dessutom återuppta förhandlingarna om hur medlemsstaternas trygghetssystem ska kunna samordnas bättre. Det handlar till exempel om att kunna ta med sig familjeförmåner eller a-kassa över gränserna. Förhandlingarna gav inget resultat men kommer att fortsätta under det spanska ordförandeskapet.

Bland det som mest uppmärksammats under halvåret finns EUs migrationsuppgörelse och klimatpaketet Fit for 55. Ingen

² Läs mer i LOs rapport Facklig solidaritet med Ukraina: https://www.lo.se/start/lo_fakta/facklig_solidaritet_med_ukraina

³ <https://etuc.org/en/document/trade-union-state-ment-eu-ukraine-summit-3-february>

Det ryska angreppskriget har förödande konsekvenser.

av dessa uppgörelser handlar dock särskilt mycket om det svenska ordförandeskapet. Båda har förhandlats och förberetts sedan länge.

Vid mötet med EPSCO, EUs råd för samsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor, i juni antogs den rådsrekommendation om social dialog som LO arbetat aktivt för att påverka. LO har bland annat betonat att det är arbetsmarknadens parter som är huvudaktörer i den sociala dialogen och att möjligheten att genom kollektivavtal avvika även från EU-regler bör förtydligas.

Spanien tar över

EUs ministerråd har enats om en allmän inriktning om förslag på krisinstrument för den inre marknaden. LO har tillsammans med många andra fackliga organisationer krävt att en strejk aldrig ska kunna betraktas som otillåtet hinder för den fria rörligheten.

Viktiga frågor där diskussioner inletts i Europaparlamentet är gränsvärden för bly

och disocyanater, en resolution om jobbskapande och en resolution om att främja och anpassa yrkesutbildning. Bland de frågor som kommer att tas upp i Europaparlamentet under hösten finns bland annat arbetsvillkor för brandmän och en färdplan mot ett socialt Europa.

I juli tog Spanien över EU-ordförandeskapet. I sina prioriteringar lyfte landets socialdemokratiska regering fram det sociala perspektivet. Om de prioriteringarna blir verklighet återstår att se mot bakgrund av det oklara parlamentariska läget efter det spanska valet i juli. Vid årsskiftet tas ordförandeskapet över av Belgien och därefter, den 1 juli 2024, av Ungern. Att en stat som enligt Europaparlamentet inte kan klassas som demokratiska leda EUs arbete direkt efter valen till Europaparlamentet väcker redan nu en del oro.

Europafacket fyllde 50 år

I slutet av maj höll Europafacket sin kongress i Berlin. Drygt 90 nationella fackliga

organisationer är nu medlemmar i Europafacket, som i samband med kongressen firade sitt femtioårsjubileum. Till generalsekreterare omvaldes Esther Lynch, Irland. Claes-Mikael Ståhl från LO valdes till en av två vice generalsekreterare. Till ordförande valdes Wolfgang Katzian från Österrike.

Kongressen enades bland annat om fortsatt samarbete för bättre arbetsvillkor och stärkt demokrati. Bland de frågor som enligt beslut på kongressen får högsta prioritet under den kommande mandatperioden finns främjande av kollektiva förhandlingar och social dialog.

Under kongressen debatterades också frågan om övernationella beslut i EU. En del ville se mer av övernationella beslut, till exempel när det gäller europeiska minilöner, medan andra istället vill betona nationell beslutanderätt och nationella kollektivavtal. LO, TCO och Saco hör till de senare organisationerna tillsammans med bland andra Danmark men var i klar minoritet. ●

Latinamerika

Latinamerika är enligt World Inequality Report den mest ojämlika regionen i världen. Sedan pandemin har ojämlikheten ökat än mer. Regionen dominerades länge av militärdiktaturer. Efter en demokratiseringsvåg under 80-talet lever dock de allra flesta latinamerikaner, 83 procent, nu i demokratier. Kvarvarande icke-demokratiska stater är bland annat Kuba, Nicaragua och Venezuela.

Brasiliens presidentval 2022 ledde till att den högnationalistiske presidenten Bolsonaro ersattes av Arbetarepartiets Lula da Silva, vilket har väckt hopp om en politik för ökad jämlikhet och stärkta fackliga rättigheter. Lula saknar dock majoritet i parlamentet. I Bolivia har hoppet om stärkt demokrati ökat efter presidentvalet 2020 och den breda acceptansen av vänsterkandidaten Luis Arces valseger.

I Ecuador fortsätter attackerna mot fria fackliga organisationer. Under 2022 slog regeringen brutalt ned på massprotester för demokrati och kollektiva rättigheter. Under

en nationell strejk som utlystes i maj 2022 dödades fem personer av polisen och flera strejkande arresterades.

Också i Colombia, El Salvador, Honduras, Peru och Guatemala utsattes fackligt aktiva för våld, hot och förföljelse under förra året. I Guatemala sköts Hugo Eduardo Gamero Gonzalez till döds i Puerto Barrios, Izabal. Han var sekreterare i fackföreningen för det nationella hamnbolaget. Att socialdemokraten Bernardo Arévalo vann Guatemalas presidentval den 20 augusti har dock väckt hopp hos fackligt aktiva om en förändring.

I Venezuela dömdes fackföreningsleda-

ren Gabriel Blanco tillsammans med fem andra fackliga företrädare i augusti till sexton års fängelse. LO har, tillsammans med Olof Palmes Internationella Center, protesterat mot domen.⁴

Hopp i Haiti

Haiti är Latinamerikas fattigaste land. Ekonomin domineras av ett fåtal rika familjer. Arbetslösheten är skyhögt. Beväpnade grovt kriminella gäng beräknas kontrollera runt 60 procent av huvudstaden Port-au-Prince. En viktig rekryteringsgrund för gängen är fattigdomen och frånvaron av framtidsutsikter för unga människor. Fackföreningsrörelsen är liten men ändå en av de få kvarvarande krafter som anses ha möjlighet att mobilisera människor. Nu samarbetar Haitis fackföreningar med andra delar av civilsamhället i ett övergångsprojekt för att hålla demokratiska val och återuppbygga Haiti med social rättvisa i centrum. ●

4 https://www.lo.se/english/letter_of_protest_to_ambassador_of_venezuela

Mellanöstern och Nordafrika

Den så kallade MENA-regionen, Mellanöstern och Nordafrika, är världens minst fredliga och mest auktoritära region. Enligt ITUCs Global Rights Index är regionen också världens värsta region för de som engagerar sig fackligt.

98 procent av befolkningen i MENA lever i stater som V-dems demokratirapport klassar som icke-demokratier. De resterande två procenten bor i Israel, vars demokratiska stabilitet kan ifrågasättas, både genom den mångåriga ockupationen av Palestina och de attacker Israels nya högerregering inlett mot den israeliska rättsstaten.

Fortsatt ockupation av Palestina

I Palestina fortsätter de illegala bosättningarna på Västbanken att växa och den israeliska blockaden håller Gaza på randen till social kollaps. Över två miljoner, nästan 40 procent, av palestinerna är enligt ILO nu i behov av humanitärt bistånd. Den palestinska ekonomin och arbetsmarknaden blir

alltmer beroende av Israel. Totalt 192 700 palestinska arbetstagare arbetar i Israel och bosättningarna, en tredjedel fler än ett år tidigare. Ytterligare cirka 40 000 arbetar i Israel papperslöst, vilket gör dem särskilt sårbara för exploatering.

I Palestina har inga val hållits sedan 2007. Västbanken styrs av Fatah, systerorganisation till de svenska socialdemokraterna. Gaza är en diktatur under islamistiska Hamas. På Västbanken är korruptionen omfattande och civilsamhället, däribland fackliga organisationer, har fått ett minskat utrymme. Sedan flera år pågår dock en diskussion mellan myndigheterna, arbetsgivarna och facket om en stärkt arbetsrätt.

Även Israels ockupation försvårar fackligt arbete. Fackligt aktiva från Gaza och Västbanken kan inte mötas på grund av Israels blockad. Den höga arbetslöshet som är en följd av ockupationens försvårar organisering. Palestinas fackliga centralorganisation PGFTU får inte heller organisera arbetare i det ockuperade östra Jerusalem, i bosättningarna eller i Israel.⁵

5 Läs mer i LOs rapport Facklig solidaritet med Palestina: https://www.lo.se/start/lo_fakta/facklig_solidaritet_med_palestina

Den nya israeliska högerregeringens politik riktar sig också mot Israels fackföreningsrörelse, bland annat genom lagförslag som inskränker strejkrätten. Även attackerna mot domstolsväsendet innebär ett hot mot fackföreningsrörelsen då domstolar flera gånger har dömt till förmån för fackliga rättigheter. Israels fackliga centralorganisation Histadrut har tillsammans med andra organisationer i civilsamhället genomfört omfattande protester mot högerregeringens politik.

Demokratisk vår blev höst

2011 inleddes den så kallade demokratiska våren. Diktaturerna föll i länder som Egypten, Tunisien och Jemen. Hoppet om en demokratisk utveckling växte. Under åren som följde vände dock utvecklingen. Gamla auktoritära regimer avlöstes av nya. Krig och konflikter blossade upp.

Ett av länderna som demokratiserades 2011 var Tunisien. 2015 gick Nobels fredspris till den tunisiska så kallade National Dialogue Quartet där den fackliga centralorganisationen UGTT ingick tillsammans med arbetsgivarna. De fick priset för sitt arbete för att försvara och stärka demokratin. Sedan dess har Tunisien demokratiprocess havererat. Förra året arresterades flera

Nordamerika

USA och Kanada hör till de rikaste länderna i världen. Skillnaderna är dock stora inom länderna. Särskilt i USA har klassklyftorna ökat de senaste decennierna.

Kanada har en relativt stark arbetarrörelse, åtminstone jämfört med USA. Den fackliga centralorganisationen, Canadian Labour Congress (CLC) hade i maj sin kongress i Montreal. Kongressen antog bland annat ett aktionsprogram med krav på stärkta rättigheter i arbetslivet, bättre arbetsmiljö och förbättrad offentlig sjukvård. Det socialdemokratiska partiet NDP står CLC nära och har ett organiserat samarbete med den liberala regeringen.

I USA har den politiska polariseringen fortsatt och skärpts inför nästa års presidentval. Liksom i många andra länder har den populistiska högern gjort inbryningar

i arbetarklassen. I presidentvalet 2016 fick Trump en majoritet av de vita arbetarväljarnas röster. Fyra år senare fick Biden 56 procent av rösterna från fackliga hushåll.

Ökat stöd för facken i USA

Antalet fackligt organiserade i USA ökade med 273 000 förra året men organisationsgraden sjönk något, efter en svag uppgång 2020. Den ligger nu på 10,3 procent. En orsak är att den fackliga organiseringen inte kunnat hänga med i den snabba ökningen av antalet sysselsatta.

Samtidigt har den amerikanska allmänhetens inställning till fackföreningar

blivit mer positiv än tidigare. Stödet är nu det högsta sedan 1965. Enligt amerikansk lag måste de anställda rösta om en fackförening ska kunna bildas på arbetsplatsen. Många arbetsgivare utsätter inför sådana omröstningar sina anställda för hårda påtryckningar, ofta med hjälp av privata firmor som specialiserat sig på antifackliga kampanjer, så kallad union busting. Trots detta arrangerades nästan 50 procent fler sådana omröstningar under 2022. I 72 procent av dem röstade de anställda ja till facklig organisering, jämfört med 61 procent året innan.

USAs fackföreningsrörelse har också fått ett mer tydligt politiskt stöd sedan Joe Biden blev president. Demokraterna i kongressen har också starkt lagstiftningen i fackföreningsvänlig riktning. USAs fackliga centralorganisation AFL-CIO har uttryckt ett tydligt stöd för Joe Biden inför presidentvalet nästa år. ●

av de ledande personerna i UGTT tillsammans med andra oppositionella för »uppror mot staten«.

I januari i år greps generalsekreteraren för det tunisiska transportfacket Anis Kaabi i samband med en strejk. I februari 2023 tvingades Europafackets generalsekreterare Esther Lynch ut ur landet för att ha talat vid en demonstration organiserad av UGTT, bland annat som protest mot fängslandet av Anis Kaabi.

I Gulfstaterna, Förenade Arabemiraten, Saudiarabien, Qatar, Bahrain, Kuwait, Oman, behöll regimerna sin maktställning under den arabiska våren. Det politiska förtrycket och kränkningarna av fackliga rättigheter fortsätter. Under senare år har de omänskliga arbetsvillkoren för ländernas många migrantarbetare fått stor uppmärksamhet, inte minst inför fotbolls-VM i Qatar 2022. Redan för tio år sedan ställde de svenska byggfacken, Byggnads, Målarerna och Elektrikerna, krav på att Qatar ska avveckla det så Kafala-systemet, i praktiken ett system för slavarbete. Tillsammans med det internationella byggfacket BWI lyckades man driva fram små men betydelsefulla förbättringar. Fortfarande saknar dock Gulfstaterna grundläggande fackliga rättigheter.

FOTO: BENJAMIN RASCOE

Israels ockupation försvårar fackligt arbete.

Fortsatt kamp i Iran

I Algeriet förbereder regeringen en lag som allvarligt inskränker fackliga rättigheter. I Egypten saknas fortfarande grundläggande fri- och rättigheter på arbetsplatser. Strejker undertrycks, strejkande avskedas och fackligt aktiva fängslas. I konfliktzoner som Libyen, Syrien och Jemen har all lagstiftning som skyddar anställdas fri- och rättigheter brutit samman.

I Iran har de fria fackföreningarna länge varit en viktig del av motståndet mot det isla-

mistiska förtrycket. Enbart under förra året strejkade 100 000 arbetare, bland annat inom den viktiga olje- och petrokemiska industrin. Regimen har dock gjort det svårare att engagera sig fackligt utanför de gula, ”islamiska” arbetarorganisationer som regimen har bildat. De fria fackliga organisationerna möts av ett hårt förtryck och flera fackligt förtroendevalda sitter i fängelse.⁶ ●

⁶ Läs mer i LOs rapport Kvinna, liv, frihet – och fackföreningar: https://www.lo.se/start/kvinna_liv_frihet_och_fackforeningarx

Asien och Stillahavsområdet

Asien är den snabbast växande ekonomiska regionen i världen. Kina utgör nästan hälften av kontinentens ekonomi. Asien är samtidigt, näst Afrika, jordens fattigaste världsdel. Kontrasterna är mycket stora mellan olika länder. Stillahavsområdet domineras av utvecklade demokratier som Australien och Nya Zeeland, båda med en relativt stark oberoende fackföreningsrörelse.

I Asien och Stillahavsområdet som helhet har demokratin enligt V-Dem gått tillbaka, till exempel i Afghanistan, Bangladesh, Kambodja, Indien, Indonesien, Myanmar, Filipinerna och Thailand. Centralasien domineras av auktoritära styren som till exempel Kazakstan och Kirgizistan. En dryg femtedel av befolkningen finns i mer demokratiskt styrda länder som Georgien och Armenien.

Fyra länder har demokratiserats sedan 2012: Fiji, Malaysia, Nepal och Sri Lanka. I Maldiverna återvände demokratin efter

de fria parlamentsvalen 2019. Japan har sedan länge en stabil demokrati med en väl utvecklad fackföreningsrörelse. Akiko Gono från den fackliga centralorganisationen Rengo valdes i november 2022 till ordförande för ITUC.

Regimstyrt fack i Kina

I Kina är den enda tillåtna fackliga organisationen All-China Federation of Trade Unions (ACFTU), som är starkt lierat med det styrande kommunistpartiet.

Alla försök att bilda fria fackföreningar slås ner. Missnöje med undermåliga arbetsvillkor har dock lett till ett stort antal otillåtna strejker och andra arbetarprotester genom åren. Eftersom ACFTU inte anses vara en oberoende facklig organisation är ett medlemskap i ITUC inte heller aktuellt. Den internationella fackföreningsrörelsen har dock delade åsikter om hur man ska förhålla sig till ACFTU. Bakgrunden är att allt fler anställda i andra länder påverkas av utvecklingen i Kina genom ökade investeringar och företagsetableringar.⁷

ITUC ställde sig i våras bakom den nya rapport från FNs kommitté för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter som lyfte Kinas bristande efterlevnad av sina skyldigheter enligt internationell lag. Rapporten tog också upp den systematiska diskrimineringen och användningen av tvångsarbete som riktar sig mot muslimska och andra etniska minoriteter i Kina.

⁷ Läs mer i LOs Kinastrategi: https://www.lo.se/start/los_kinastrategi

Afrika

Trots sina stora naturresurser är Afrika fortfarande världens fattigaste kontinent. Under pandemin tvingades cirka 30 miljoner afrikaner in i extrem fattigdom och även om tillväxten börjat öka igen kommer det enligt ILO att ta lång tid att komma tillbaka till situationen före 2020.

Afrika har i dag en miljard invånare varav de flesta är unga. Mindre än tio procent av befolkningen i arbetsför ålder beräknas ha en heltidsanställning. Större delen av de manliga och kvinnliga arbetstagarna är analfabeter och underbetalda.

Endast 21 procent av Afrikas befolkning lever i demokratier, till exempel Sydafrika, Kenya och Ghana. Flera länder har dock enligt V-Dem dock gjort demokratiska framsteg de senaste tio åren: Madagaskar, Malawi, Seychellerna, Sierra Leone och Gambia.

Myndigheterna i Zimbabwe fortsätter att förfölja och arresterade fackligt aktiva.

I januari i år lade Zimbabwes regering fram ett lagförslag som allvarligt inskränker mötes- och organisationsfriheten, bland annat i arbetslivet.

Ökat förtryck i Eswatini

I Eswatini, tidigare Swaziland, förbjöds fackliga möten och protestaktioner 2021. I december 2022 tvingades Sticks Nkambule, generalsekreterare för transport- och kommunikationsfacket, i exil efter att hans hemby attackerats och hans familj trakasserats. Några veckor senare tvingades även Mbongwa Dlamini, ordförande för lärarfacket, fly landet efter att hans fackförbund uppmanat till strejk.

Sedan 2020 har flera statskupper ägt rum i Afrika. År 2020 föll Malis regering. År 2021 hände samma sak i Sudan, Tchad och Guinea. Förra året ägde en statskupp rum i Burkina Faso. I Niger avsattes den folkvalde presidenten i juli i år genom en militärkupp. Det faktum att Niger exporterar uran, en viktig resurs för kärnreaktorer, gör landets utveckling geopolitiskt särskilt viktig. Den fortsatta utvecklingen i Niger är dock ännu oklar.

Demokratisk framgång i Kenya

Presidentvalet i Kenya 2022 ses som en demokratisk framgång. Till president valdes med knapp majoritet William Ruto, vars

vallöften var att bekämpa arbetslösheten och möta klimatförändringarna.

Zambia är enligt V-Dem ett exempel på hur en auktoritär utveckling kan stoppas. Den tidigare presidenten Edgar Lungu genomförde en rad inskränkningar av mänskliga fri- och rättigheter. Så småningom kunde en samlad opposition organisera en prodemokratisk mobilisering som resulterade i en återgång till demokratiskt styre.

Sierra Leone är ett av de länder där fackligt aktiva mördades förra året. Det har dock, enligt Global Right Index, skett vissa framsteg vad gäller lagstiftning om fackliga rättigheter. I januari i år lade regeringen dessutom fram ett lagförslag som stärker kvinnors rättigheter i arbetslivet.

Demokratiska Republiken Kongo, DRC, har kallats "Elbilsälderns Saudiarabien" på grund världens största koboltresurser, avgörande för de litiumjonbatterier som driver elfordon. Det är dock omöjligt att kunna garantera att den kobolt som inhandlas görs med respekt för mänskliga och fackliga rättigheter eller att barnarbete inte förekommer. LO och den övriga internationella fackföreningsrörelsen försöker att ge fackliga organisationer i Kongo förutsättningar att följa upp och kontrollera situationen där de har medlemmar. Sådana kontroller är dock förenade med stora risker eftersom starka ekonomiska intressen utmanas. ●

1997 tog Kina över makten i den tidigare brittiska kolonin Hongkong. Sedan dess har det demokratiska utrymmet gradvis strypts.

Utvecklingen kulminerade när nya säkerhetslagar antogs 2020. Ledarna För Hongkongs fria fackföreningsrörelse, HKCTU, har nu fängslats eller tvingats i landsflykt. En del försöker fortsätta det fackliga arbetet i exil. Bland har de byggt upp HK Labour Rights Monitor, med bas i Storbritannien. En grupp som finns kvar i Hongkong är redaktionen för webbtidningen China Labour Bulletin, som rapporterar om strejker och arbetarprotester i Kina. I Hongkong finns också en gul fackförening som kontrolleras av Peking, HKFTU.

Fria fack i Taiwan

Taiwan är i dag en demokrati med oberoende fackliga organisationer. Facken i Taiwan har hög anslutningsgrad, en fungerande interndemokrati och genomför kollektivavtalsförhandlingar med sina motparter.

I Indien har det högerinriktade, hindu-nationalistiska regeringspartiet Bharatiya Janata Party (BJP) fortsatt att undertrycka fri- och rättigheter. Den indiska regeringens nya arbetslagar inskränker anställdas rätt att gå ut i strejk, att bilda fackföreningar och att förhandla kollektivt.

Thailand är auktoritärt styrt sedan militären tog över makten 2014. Situationen för fackliga och andra mänskliga rättigheter har kraftigt försämrats sedan militärkuppen. I det senaste valet blev mitten-vänsterpartiet Move Forward största parti. De har dock inte tillåtit att sitta i regeringen eftersom parlamentet fortfarande domineras av krafter som styrs av militären.

I Sydkorea motarbetas fackföreningar sedan länge men är ändå en kraft att räkna med. Ett exempel är när Sydkoreas regering, efter krav från arbetsgivarna, nyligen föreslog att den tillåtna veckoarbetstiden skulle höjas från 52 till 69 timmar. Regeringen tvingades backa, bland annat efter motstånd från fackföreningsrörelsen.

Arbetstagarnas rättigheter i Bangladesh fortsätter att vara kraftigt begränsade. I landets åtta exportbearbetningszoner är fackföreningar förbjudna. Även inom klädsektorn, som är landets största industri, hindras försök till facklig organisering med brutala metoder. Även i Filippinerna utsattes fackligt aktiva förra året för våldsamma attacker, bortföranden och godtyckliga arresteringar.

Myanmars fackföreningar deltar i demokratikampen.

Turkiet fängslar fackliga ledare

Turkiet är ett av världens värsta länder för fackliga rättigheter. Den 26 februari i år fängslades den biträdande generalsekretären för Turkiets konfederation för progressiva fackföreningar (DISK), Fahrettin Engin Erdoğan tillsammans med över hundra andra demonstranter vid en protest i Istanbul.

Före militärkuppen 2021 hade Myanmar en livskraftig fackföreningsrörelse där

Confederation of Trade Unions of Myanmar (CTUM) spelade en central roll. Militärjuntan förbjöd dock oberoende fackföreningar och fängslade flera av dess ledare. Efter kuppen startades en nationell rörelse för civil olydnad som bland annat innefattar strejker. Militärjuntan har svarat med ökat våld. Den internationella fackföreningsrörelsen, däribland LO, har länge stött de fria fackföreningarna i Myanmar och stödet fortsätter. ●

Vad vill LO?

De allt snabbare förändringarna i vår omvärld ställer ökade krav på LOs och LO-förbundens internationella arbete.¹

LO vill därför:

- Arbeta för att fler stater och företag respekterar internationella regelverk för arbetstagares fackliga rättigheter. Fler länder måste ratificera ILOs kärnkonventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet.
- Påverka svenska företag att alltid respektera fackliga rättigheter i sin internationella verksamhet.
- Stärka den internationella fackföreningsrörelsen och bidra till ett ökat medlemsantal i världens fackföreningar.
- Arbeta för att Sverige bidrar till FNs Agenda 2030 om en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling.
- Arbeta för en hållbar och rättvis klimatomställning där världens länder solidariskt delar på kostnaderna.
- Arbeta för en handel på jämlika villkor. Krav om goda sociala villkor måste ställas vid upprättandet av handelsavtal.
- Arbeta för en jämlik fördelning av makt och vinster som uppstår i globaliseringsens spår.
- Arbeta för att Sveriges tidigare mål att en procent av BNI ska användas till bistånd återupprättas.
- Arbeta för att EU-lagstiftning respekterar den svenska arbetsmarknadsmodellen med kollektivavtalade förhandlingslösningar.
- Arbeta för att konkurrens på EUs inre marknad sker på rättvisa villkor och att arbetslivskriminalitet och social dumping bekämpas.

¹ Läs mer om LOs internationella strategi här: https://www.lo.se/start/los_internationella_strategi_2021_2025

Våra internationella verktyg

En stor del av LOs internationella arbete bedrivs inom ramen för Världsfacket ITUC, International Trade Union Confederation. ITUC har 333 medlemsorganisationer som tillsammans representerar 208 miljoner löntagare över hela världen. ITUCs regionala organisationer är ITUC-AP för Asien och Stilla-havsområdet, ITUC-AF för Afrika och TUCA för Amerika. ITUC har också nära förbindelser med den fackliga rådgivande kommittén till OECD, TUAC, och FNs Arbetsorganisation ILO. I höst väljer ITUC en ny generalsekreterare. LO har nominerat Luc Triangle, Belgien, till posten.

De europeiska fackliga organisationerna samarbetar också i Europafacket, ETUC, European Trade Union Confederation. ETUC har 93 medlemsorganisationer i 41 länder. Inom ETUC finns tio regionala branschfederationer där flera LO-förbund är medlemmar.

En annan viktig del av LOs och LO-förbundens internationella solidaritet är det fackliga biståndet, vårt utvecklingssamarbete med systerorganisationer över hela världen. Läs gärna mer om det i vår rapport *Fackligt bistånd – solidaritet på riktigt*.¹

¹ https://www.lo.se/start/material/fackligt_bistand_solidaritet_pa_riktigt

Aktuellt från LO-förbunden

LOs fjorton medlemsförbund bedriver ett omfattande internationellt arbete. Här kan du läsa mer om aktuell internationell verksamhet i förbunden.

f fastighets

H
R
F

Livs

LIVSMEDELS ARBETAREFÖRBUNDET

Pappers

BYGGNADS

FACKET FÖR SKOGS-, TRÄ-
OCH GRAFISK BRANSCH

IFMETALL

Elektrikerna

Handels

Kommunal.

MÅLARNA

seko

Musikerförbundet

FAKTA FEDERATIONER

LOs medlemsförbund är dessutom med i sina respektive globala fackliga federationer, Global Union Federations, GUF:

- **Building and Woodworkers International, BWI**
Medlemmar från LO: Byggnads, Elektrikerna, Pappers, Seko, Målarna och GS-facket
- **International Arts and Entertainment Alliance (IAEA)**
Medlem från LO: Musikerförbundet.
- **IndustriALL**
Medlemmar från LO: IF Metall, Elektrikerna och Pappers.
- **International Transport Workers Federation, ITF**
Medlemmar från LO: Kommunal, Seko och Transport.
- **International Union of Food, Agricultural, Hotel, Restaurant, Catering, Tobacco and Allied Workers' Associations, IUF**
Medlemmar från LO: Hotell- och restaurangfacket, Kommunal och Livs.
- **Public Services International, PSI**
Medlemmar från LO: Kommunal, Seko och Transport.
- **UNI Global Union (UNI)**
Medlemmar från LO: Fastighets, GS, Handels, Seko och Transport.

Global
facklig
utblick

Jorden
runt

Denna tidning går att beställa utan kostnad (frakt och expeditonsavgift tillkommer) från LO-distribution, 811 88 Sandviken
E-post: lo@strd.se <http://www.lo.se/distribution>

LO-aktuellt ges ut av Landsorganisationen i Sverige.
Projektledning och redaktion: Enheten för internationella frågor.

Redaktör: Mats Erikson.

Form: LO. Produktion och tryck: Bantorget Grafiska AB, Stockholm 2023.

Landsorganisationen i Sverige Telefon: 08-796 25 00. Postadress: LO, 105 53 Stockholm.
Besöksadress: Barnhusgatan 18, Stockholm. E-post: info@lo.se www.lo.se